

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 luna fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 1.50.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se inapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:
ae și garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Politica națională și situațiunea

I.

Hotărârile conferențelor naționale sunt oare-cum semnele neperitoare, pe cari poporul român le-a implântat în drumul propășirii sale politice în ultimul deceniu și jumătate.

Ori de câte ori ne gândim deci la atitudinea pe care va trebui să o luăm în viitor, vom arunca privirile și înapoi și vom căuta după acele hotărâri. Căci mai ales ele ne tâlcuiesc voința și gândirea poporului. În situațiunea politică actuală necesitatea consultării și esaminării mai de aproape a unora din acele hotărâri este mai presus de ori-ce îndoială.

Când la anul 1866 rezultatele unei politici de stat nenorocite au apăsător greu asupra monarhiei habsburgice și au silit în sfârșit pe Împărat să încuviințeze transacțiunea cu Ungaria în modul cum era pretinsă de Maghiari, printre Români se găseau mulți și însemnați bărbați, cari credeau că popoarele ne-maghiare își vor găsi și ele o poziție potrivită în noul sistem. Pe atunci firele politice ale Ungariei le conducea înțeleptul Deák, care avea de ajutor pe baronul Eötvös, un bărbat cu cultură europeană, ear' Andreiu Șaguna se bucura necontentit de încrederea Imperatului.

În curând însă aceste credințe au fost slăbite și apoi nimicite. Deák, Eötvös și Șaguna s'au retras de pe terenul politic, și pe plan se ivește Coloman Tisza, reprezentantul șovinismului și al intoleranței maghiare. Așa zisa „idea de stat“ a fost proclamată ca devisa regimului unguresc, și întreg organismul statului a fost întocmit pentru a contopi popoarele nemaghiare în națiunea unitară maghiară.

Românii, împinși într-o pozițiune de apărare, au marcat aceste faze politice prin pasivitatea Ardelenilor, prin unirea tuturor Românilor din țerile coroanei Sf. Stefan pe temeul programului național dela 1881, prin pasivitatea parțială a Ungurenilor și în sfârșit prin pasivitatea generală.

Regimul unguresc n'a ținut seamă de atitudinea politică a Românilor și și-a urmat cu asprime crescândă politica sa de maghiarisare. Prin aceasta Maghiarii au dat să înțeleagă tuturor, că se simt în pozițiunea lor atât de tari, încât își pot permite a nesocoti toate eforturile popoarelor nemaghiare, de a scăpa din cătușele maghiarisării, în cari se găsesc.

Românii de altă parte s'au convins și ei, că singuri nu vor pute determina pe Maghiari ca se părăsească calea apucată, și că va trebui între-prinsă o lucrare, care, slăbind pozițiunea

Maghiarilor, va pune totodată în mișcare factori politici mai puternici în favorul unei schimbări, nu numai în interesul Românilor, ci și în interesul patriei, al monarhiei întregi și al păcii europene. Din acest resonament sănătos a eșit acțiunea, ce noi o numim a Memorandului și care se estinde asupra întregului deceniu din urmă.

Acțiunea Memorandului s'a făcut în trei direcțiuni paralele: 1) prin un apel la Coroană; 2) prin un apel la puterile centrale ale Europei, și 3), prin un apel la popoarele nemaghiare din patrie, cari sunt legate de Români prin aceleași suferințe.

Să asemănăm acum rënd pe rënd fiecare din aceste direcțiuni, cum ele se presentă în hotărârile conferențelor naționale și față cu situațiunea actuală.

Din o asemenea examinare și comparare, vom dobândi nouă puncte de orientare pentru judecarea situațiunii politice, și vom cunoaște și mai bine calea, ce trebuie să o urmăm.

Ca și în trecut, așa și în expunerile ce vor urma ne vom strădui a nu atinge persoane politice. Căci, o repetim, scopul nostru nu este a combate pe alții, ci a contribui pe cât ne va sta în putință la o lămurire a situațiunii.

Revisuirea legii de incompatibilitate. Eri seară partidul liberal unguresc a avut o conferență în Budapesta, în care s'a discutat, între altele, și asupra legii de incompatibilitate. Vorba a fost adecă de revisuirea acestei legi. Chestia a adus-o în conferență însuși ministrul-president Bányffy, care a declarat, că în ședința de mâne a camerei va propune exmiterea unei comisiuni de 15 membri, care să elaboreze un plan pentru revisuirea articolului de lege I. din anul 1875: legea de incompatibilitate.

Tot Bányffy a designat și cadrele, în cari are să se facă revisuirea. Legea ce se crează — r. zis el — trebuie să dea pe de-o parte garanții cuvenite, că nu vor fi scoși din parlament astfel de bărbați, a căror presentă acolo este în interesul țării; ear' pe de altă parte trebuie îngrijit, ca prin ea să nu poată fi validitate influențe neîndreptățite.

Prim-ministrul Bányffy leagă mare speranță de comisiunea ce se exmite, că prin ea frecările și neînțelegerile, ivite în chestia incompatibilității, — vor fi aplanate. Conferența a fost mulțumită cu spusele lui Bányffy, ear' membrii noiei comisiuni vor fi aleși în ședința de mâne a camerei.

Curia și furtul de acte publice. Se știe, că redacția foii „Pesti Napló“, în anul 1893, pe când era încă foaie opozițională, (prin ajutorul unui diurnist Oszoly Géza) pusesse mâna pe niște acte din ministeriu și le publicase. În urma acesteia se făcuse o perchisiție domiciliară în redacție. Cu aceeași ocaziune, prim-redactorul de atunci, Abrányi Kornel, sârse cu revolverul asupra judeului instructor Czárán.

Urmarea a fost, că membrii redacției au fost trași în judecată și au fost condamnați Abrányi Kornel la închisoare de 5 luni, Barna la 3 luni, Braun Sándor la 2 luni și la amende în bani. Ajunsă cauza la Curie, aceasta, în ședința sa din 7 l. c. n. a aprobat și ea sentința tablei.

Tot într-o afacere de asemenea natură, petrecută în redacția lui „Magyarország“, înalta Curie a condamnat la 6 luni de temniță pe Paschold, care furase asemenea acte publice, ear' pe redactorul foii Incezdý László, la închisoare de 4 luni.

Corb la corb... Procesul criminal, intentat de abatele Molnár în contra primului-ministru Bányffy pentru violarea secretului epistolar, a trecut deja și prin judecata înaltei Curii. Și acest înalt for al justiției maghiare însă, aflând apelația lui Molnár „neîntemeiată“, — a respins-o pur și simplu, și baronul prim-ministru Bányffy a scăpat curat, precum a fost.

Primarul Vienei și „liberalii“ austriaci. Chestia alegerii D-rului Lueger de primar al Vienei preocupă mult și mai ales pe liberalii vienezi. Astăzi puterea de odinioară a muribunzilor liberali este pusă în mâinile lui Lueger, și cu asta ei nu se pot împăca de loc. În necazul lor lansează în lume tot felul de svonuri despre chestia alegerii noului primar.

Cea mai nouă veste inventată de ei este că „în cercurile vieneze este ținută de prematură retragerea primarului Strohbach și că alegerea lui Lueger nici de astădată nu va fi întărită de Maiestatea Sa“. — Se pare însă că iluzii pierdute rămân și acestea pentru „liberalii“ Vienei.

Moralitatea ungurescă.

Din Budapesta, această Sodomă a vieții publice ungurești, vine știrea despre o nouă și nemărginită hoție. Cel pe care tribunalul unguresc l'a stigmat deja ca pe un falsificator și escroc ordinar, hotărînd darea lui în judecată, este tot o căpetenie a vieții publice ungurești, și anume: vestitul Tarnóczy Gusztáv, care în anul 1895 s'a ilustrat ca president al alegerii dela Nitra, când a sevîrșit atâtea mișelii încât întreaga Țară-Ungurescă s'a revoltat.

Anteprenor perpetuu al tuturor tulumbelor pentru pompieri, amic al lui Kossuth Ferencz și al lui Bányffy, corifeu al partidului guvernamental, acest nemernic nu s'a mulțumit cu afacerile bănoase ce i-le asigură protecția guvernului, ci s'a pus să exploateze în chipul cel mai nerușinat pe minorii bogați și ușuratici. Omul cu inima de câine, care anul trecut a dat în judecată un nefericid de pantofar pentru-că nu i-ar fi plătit îndărăt zece floreni, cât îi împrumutase, cu aceeași lipsă de ori-ce scrupul vinde unui minor, elev în gimnasiu, nește mașini rele pe o sumă de 6.600 fl., pe care ușuratecul minor le vinde apoi cu 560 fl. unor agenți din Budapesta, din bani însă numai 300 primește, restul a rămas mijlocitorilor. Ear' când bogatul minor, cu numele Lazarovici Mihály, nu poate plăti, Tarnóczy îi promite că-i va schimba cambiul ce espiră, pentru un altul, în

valoare de 9.500 fl. Minorul îi și trimite cambiul nou, dar nemernicul de Tarnóczy își eșcută clientul pentru ambele polițe.

Lucrurile acestea au început în anul 1889. De atunci încă, pentru a putea să-și înșele clienții, Tarnóczy a falsificat protocoalele din birourul său, ștergînd, adăogînd și făcînd să dispară acte, cari nu-i veneau la socoteală.

Acum însă îi s'a infundat. Printr'o întâmplare, dintre acele, cari de atâtea ori rîsbnă mișeliile fără seamă, Tarnóczy a ajuns și el înaintea judeului de instrucție, și dacă mai există numai puțină dreptate și rușine în Țara Ungurescă, el va trebui să facă în curînd cunoștință și cu temnița.

Foile ungurești cer de altfel, ca el să fie arestat chiar acum.

Mare este însă puterea lui Bányffy; dacă el a lăsat pe Morzsányi ca să încerce a se rehabilita, alegîndu-se a doua-oară deputat, cine s'ar mai îndoi, că-i va acorda și lui Tarnóczy protecția de a-l lăsa să fugă în America. Doar' nu de geaba Tarnóczy a fost unealta prin care Bányffy a inaugurat felul cum știe să facă alegerile.

Merg bine de altfel lucrurile în Ungaria: pe când scandalele cu gheșeftele ce fac deputații guvernamentali sînt încă în toi, ear' Morzsányi a trebuit să-și depună eară mandatul și să meargă pe la judele de instrucție, — eată un nou scandal, cel puțin atât de mare ca al lui Morzsányi și Pulszky!

Primul an din al doilea mileniu, începe bine. Ungurii n'au de ce se plînge. Presa lor mai ales trebuie să rămână încântată.

Din Reichsratul austriac.

Prima ședință a Reichsratului din Viena, s'a ținut la 6 Aprilie sub presidența celui mai în vîrstă deputat, bătrînul Proskavetz.

Imediat s'a produs apoi un incident: depunînd jurîmîntul, deputatul Schönerer a adăugat, că jură „îndeosebi a lupta pentru interesele Nemților din Austria“.

Liberalii și publicul dela galerie l-au aplaudat.

Un alt aderent al lui Schönerer, Karol Wolff, voind să vorbească și el în acest sens, a fost oprit de president.

S'a procedat apoi la alegerea presidentului.

A fost ales cu 285 voturi doctorul Kathrein, membru al partidului clerical ear' vice-presidenti au fost aleși: polonul Abramovitz și Dr. Cramarz, ceh.

S'au anunțat apoi o mulțime de interpelări și propuneri.

Astfel Dobernic și soții sei propun ștergerea timbrelor pe jurnale și călindare.

Social-democratul Zeller propune o comisie pentru studiarea sufragiului universal și a dreptului de a vota direct.

Cosman interpelează dacă e adevărat svonul, că din archiva curții, ac-

tele privitoare la Ungaria, e vorba să fie duse la Budapesta.

Abramovitz interpelează asupra tulburărilor dela Modorav; Varninsky asupra tulburărilor electorale din Galitia, ear' Wolf și Ira interpelează asupra plecării trupei austriace în Creta.

Cea mai interesantă propunere a fost însă a lui Schönerer, care a cerut urgență asupra propunerii, ca guvernul să oprească preoțimea a agita de pe umvem.

Au votat-o însă numai Germanii-liberali, partidul popular, social-democrații și liberalii italieni; partea dreaptă, tinerii cehi și socialiștii creștini, (Lueger) au fost contra și astfel urgența s'a respins.

Ziarele maghiare sunt cătrânite rău că pe toată linia înving clericaliștii și naționalitățile.

Barbari ori reacționari?

Prin multele abuzuri și fărâdelgi, pe cari le săvârșesc oamenii stăpânirii, după însăși mărturisirea foilor unghurești, Ungaria adesea apare ca un stat barbar.

Ear' când e vorba de tendințele actualului guvern, el s'arată d'un reacționarism care i-a speriat chiar și pe mameleci ca Mikszáth, cari au protestat de pildă în contra proiectului de lege privitor la suspendarea curții cu jurați, așa că însuși guvernul a fost silit să renunțe la §-ul 35.

Remân însă celelalte dispozițiuni ale legii, între care una prevede următoarele:

„Jurați la Curțile cu jurați vor putea să fie numai acei cetățeni, cari știu să scrie și să vorbească unghurește.”

Milioane de cetățeni Sârbi, Români și Slovaci, cari plătesc dare, servesc în miliție, au avere, sunt onesti, — nu vor putea să facă deci parte dintr'un juriu cetățenesc, dacă nu știu unghurește!

Un reacționarism și o intoleranță mai șovinistă unde, în state europene, se mai poate afla?

Ear' că acest spirit dominează pe toți șovinistii de Unguri, dovadă e că nu s'a găsit nici un ziar, care să se ridice în contra acestei dispozițiuni a proiectului de lege.

Noi protestăm cu tărie.

Despre spiritism.

(Victor du Bled. — „Le monde moderne” Martie, 1897)

(Urmare și fine.)

Maxime du Camp vorbește în suvenirile sale literare despre savantul chemic Tessie de Motay, care devenise mare spiritist. Când își vorbea despre spiritele, cu cari au avut întrevederi d. e. Lowoisier, Frederic cel mare ș. a., rămâneai incremenit. El propuse lui Maxime du Camp să ia parte la o ședință, pentru-că văzând va crede ca Toma. La ședință du Motay îl întreba, cu cine vrea să vorbească. El răspunde: „Cu Mohamet!” Cioc! Cioc! Eată că sufletul profetului, tremura în masă. Il întreb: „De ce-și îngroapă pelegriinii unghiile și părul tăiat în valea dela Mena?” Răspunsul nu era de loc satisfăcător, n'am înțeles nimic din explicație. „Aș vră să pun altă întrebare profetului”, zise du Camp, foarte misterioasă, te rog întreabă-l dacă este dispus să răspundă. „Cioc! Cioc! Acum îl întreabă rar și cu voce puternică turcește: „Doi și cu doi că: fac”. Mohamet tăcea. Am repetat a doua-oară întrebarea. Nimic. N'a știut să-mi răspundă că-s patru și au încetat experimentele.

Amicul meu Anatole France, membru al Academiei franceze, îmi istorisi odată altă

Bánffy și biserica noastră.

Aducând în numărul de ieri resumatul desbaterilor din ultima ședință a camerei maghiare, am amintit, că la interpelația deputatului sârb, Iosif Jagits în cauza congresului bisericii sârbești, ministrul-president Bánffy, în răspunsul ce l-a dat interpellantului, a atins și autonomia bisericii noastre gr.-or.

Eată, între altele, ce a grăit gura dlui Bánffy:

„E drept, că poporul sârbesc din Ungaria, în ceea-ce privește patriotismul, are un trecut, în urma căruia nu poate fi privit cu nelcredere. Dar' acea împregiurare, că bisericii sârbești nu voese să-i dau aceeași autonomie, care îi este asigurată bisericii române prin articolul de lege IX din 1868, — nu este nelcredere față cu poporul sârbesc.”

„Eu țin de greșeală — a zis dl Bánffy — acea parte din lege, care vorbește despre autonomia bisericii române, și din o greșeală comisă nu urmează, ca numai chiar de dragul egalității — să se comită din nou.”

Va să zică, după dl Bánffy autonomia bisericii noastre — este o greșeală în lege!

NANSEN

De când a plecat prin Europa, unde a fost primit cu mari onoruri, earși se vorbește de Nansen, faimosul explorator al polului Nord.

La 5 Aprilie n., Nansen a fost primit de berlinezi cu mari onoruri. Împăratul a dat în onoarea lui un prânz la care a participat cancelarul Hohenlohe, reprezentantul diplomatic al Svediei și Norvegiei și alte persoane distincte.

Nu va fi, credem, fără interes a arăta cu această ocazie și tovarășii de expediție prin care Nansen a ajuns vestit.

Personalul expediției la polul Nord a fost următorii:

1. Dr. Fridtjof Nansen, născut la 1861, s'a făcut cunoscut prin expedițiile din Spitzberg și Grönlanda, e căsătorit și tatăl unei fete. Soția lui se cheamă Eva, fata Liv.

2. Neumann Otto, comandantul vasului „Fram”, născut în Bindallan la 1855; dela etate de 17 ani e marinar, e căsătorit și tatăl unui băiat.

3. Sigurd Scot-Hansen, primul oficer de marină; lui i-s'au încredințat observațiile științifice, s'a născut la 1868 în Cristiania.

4. Henric Greve-Blessing, medicul și botanicul expediției, s'a născut în Drammen la 1866.

experiență. El cerceta câțeva vreme o societate spiritistă, care în cele din urmă a fost disolvată, pentru-că impresariul a fost prins în flagrant delict de înșelătorie; nainte de această descoperire, fusese atras de un fenomen foarte curios, un creion care scria pe tăblițe în cinci limbi diverse, comunicații, cari, veniau dela cinci spirite deosebite. Dl France nu numai că este un scriitor excelent, dar' are și creionul atât de echilibrat, încât nu este aplicat să cuprindă așa de lesne minunile. Această literatură poliglotă îl intriga; obținut să i-se dea tăblițele scrise, cu care plecă la expertul Charavay; după câteva minute de esaminare, se constată, că toate erau scrise de o singură persoană; literale formate asemenea. Era o șarlatanerie, o creatură din carne și oase, ca și noi, — scria pe furis.

Am vorbit mai sus de un pian spiritist. Într-una din zile sunt invitat la ședința unui mediu englez foarte acreditat în Engiltera.

Sosesc la ora numită și mă întâlnesc cu vre-o 12 persoane, în general, mai mult sau mai puțin spiritiste. Mediul era orb, așa mi-se părea; nu vorbea decât englezește și avea un interpret.

În mijlocul salonului era o masă cu carton și cu casete musicale; în spatele fotoliului pe care ședea mediul era fain-o-

5. Tiberiu Claudius-Jacobson, al doilea oficer al lui „Fram”, născut la 1855 în Tromso, dela etatea de 15 ani umblă pe mare, e căsătorit, are un băiat.

6. Antoniu Amurdsen, primul mecanic al Framului, s'a născut în Horten la 1853, e căsătorit, tată a 6 copii.

7. Adolf Inell, bucătarul expediției, născut în Skatö la 1860; a fost mai mulți ani căpitan de marină, e căsătorit, are patru copii.

8. Lars Pettersen, al doilea mecanic, s'a născut la 1869 în Svedia, din părinți norvegieni, e ferar și foarte îndemânic mecanic, în această calitate a servit în marina din Norvegia; e căsătorit.

9. Frederic Hjalmar Iohansen, oficer în rezervă, gimnastic renumit, s'a născut în Skien la 1867; atât de mult a dorit să ia parte la expediție, că a primit postul de fochist.

10. Petru Leonard Henriksen, născut în Tromsö la 1859; dela etatea de 14 ani, a făcut necontentit călătorii pe marea polară ca măestru de corabie, e căsătorit, are patru copii.

11. Bernat Nordhal, s'a născut în Cristiania la 1862; a fost artilerist în marina norvegiană, mai târziu electrotehnic, e căsătorit, are 5 copii.

12. Otto Mogstad s'a născut la 1856, dela 1882, e inspector general în institutul de alienați din Ganstad.

Al 13-lea a fost Bentzen Bernarth, care s'a născut la 1860.

Înainte de a pleca, toți cei căsătoriți au plătit ca premii de asigurare 7500 coroane; el lăsaseră acasă 8 soții și 22 copii.

Leacul împotriva ofitei.

„Deutsche Medicinische Wochenschrift” publică o comunicare a celebrului Dr. Koch, privitoare la o nouă preparație a tuberculei.

Din această comunicare rezultă, că doctorul Koch a reușit, după mai mulți ani de cercetări, să găsească o compoziție, care procură o imunitate sigură în contra bacilului tuberculei.

La indivizii tuberculoși tratați cu noua tuberculină, s'au constatat transformări regresive în organele infectate la începutul tratamentului.

S'a obținut o ameliorare excepțională la persoanele aflate în prima fază a ftisiei pulmonare și la bolnavii atinși de lupus.

Noul leac s'ar pute considera ca foarte bun și vindecarea sigură. Doctorul Koch crede, că de-ocamdată e prematur de a se întrebuița expresia „vindecare”, ci numai

mai târziu când, după mai multe experiențe, se va convinge și lumea pe deplin despre eficacitatea tuberculei.

Leacul acesta n'a pricinuit nici-un fenomen accesoriu neliștitor. Cu el se fac injecții sub-cutanee, la început în doze mici, și apoi în doze din ce în ce mai mari.

„Agent” și... imaculați.

Pentru a dovedi că nu face personalități „Tribuna” în numărul seu dela 6 Aprilie n. aduce un lung articol de fond în care își siluește cetitorii să creadă că redactorul nostru responsabil este un... agent. ținut aici de d-nii D. Sturdza, Brote, Slavici și Biau, pentru-ca să-i nenorocească și vândă pe Romani!

Ear' după-ce mântuește cu „agentul”, prohodindu-l printr'un citat pe care corespondentul nostru din Budapesta îl scriese la adresa corespondenților „Tribunei” agenți nedesminții ai lui... Jeszenszky, cei dela organul sibiian bine-voesc a liniștii publicul, spunând că vor sta ca păzitori treji și răbdători de a urmări și desvâli orice plan de tradare al stăpânilor „agentului”...

Datoria noastră de ziaristi ne impune, ca atunci când cineva prea-și ia nasul la purtare și face pe Catonele pentru a mistifica publicul, să ridicăm puțin perdeaua, să vedem cine sunt imaculații cari d'un au și jumătate vor să se impună cu forța nu numai acuzorii îndreptățiți și judecători peste toată suflarea românească, dar' își iau acum și rolul de păzitori treji ai națiunii!?

Directorul numitului organ și-a început cariera de publicist combatând în „Dreptatea” direcțiunea politică inaugurată sub presiunea dlui Dr. I. Rațiu.

A devenit faimos îndeosebi când a discutat în „Dreptatea” „politica de fuste” a familiei presidențiale. La 1894 a fost în tabără celor cari combăteau din răspuțeri adunarea națională, ear' ca „conducător” al studențimii din Pesta a benchetit cu studenții unghuri, cu cari voia să inaugureze o „nouă eră.”

Primul colaborator (dl S. Moldovan, care semnează „M” și „m”) este fostul redactor al „Telegrafului Român”, unde s'a distins prin faptul, că, îndată-ce a vrut să „inaugureze” o altă „eră” în numita redacție, rectificând pe barba proprie o calomnie ce apăruse la adresa profesorilor din Brașov, a treia zi a trebuit să revocare rectificarea, declarând că a fost bolnav de cap — va să zică: n'a știut ce face — când a dat satisfacție celor neagreați la curtea mitropolită.

Redactorul responsabil a redactat, sub patronajul magnatului Gál Józsi „Gazeta Poporului”, premergătoarea „Controlei”.

Nouă ni s'a făcut cunoscut prin o scrisoare adresată d-lui V. Mangra, în care după ce spune că cunoaște secretele „Dreptății”, pe ale „Tribunei” și multe alte, pe cari noi le am putea utiliza, ni se recomandă ca colaborator, insistând să-l primim mai

Mediul oftează adânc și în momentul; când mă crede mai bine ocupat cu cântarea, simț, că încetșor își trage degetul, și acest deget este repede înlocuit, mi-s'ar părea că ar fi o mână articulată.

Eu, care am ureche de vânător, aud și epurile venind dela o sută de pași, îl aud că-și ridică capul și țucepe să vorbească cu voce aspră.

Ah este Ienkius! exclama interpretul, tovarășul meu.

Spiritul Ienkius începe să vorbească și par'că răsună în toate unghiurile salonului, muzicele de pe masă încep să cânte, ear' brațele mediului se întind și pianul începe să cânte, ear' cornețele de pe masă joacă pe capetele noastre, cei care suntem mai aproape de mediu.

Aceasta durase aproape un ceas; o dușesem într'un cântec și exclamațiuni de admirație. În fine suntem rugați să ne sculăm; o mare svircoleală lângă mine, degetul adevărat al mediului se apucă ear' de degetul meu, se aprind luminările și Englezul stă ear' pe fotoliu, la mijlocul mesei, în starea unui om care se deșteaptă dintr'un leșin.

Fără îndoială că englezul era ventriloc. Vecinul lui din stânga se apropie de mine și mă întreabă, ce impresiune am avut. Eu am început să zimbesc. Este copilăria acestei

ales gândindu-ne că stăpânii lui dela „Tribuna“ o să crape de neceaz! . . .

Noi nu l'am angajat însă, pentru-că ne genam să avem între noi oameni cari în acest chip se recomandă, și pentru-că de prin locurile unde dl Păcătan a „servit“, așa ni se spune, prea a căutat să aducă în concordanță faptele sale cu numele ce poartă. Aceștia numesc „agent“ pe redactorul nostru responsabil, care a scris zece ani, numai la „Tribuna“, care prin priceperea și activitatea lui a făcut ca „Foaia Poporului“ să se lățească cum nu a fost lătită nici o altă foaie română și a suferit trei osânde, stând în trei temnițe, pentru foile al căror prim-redactor a fost.

Aceasta ca ziarist. . .

Cât despre celelalte servicii aduse partidului, meritul 'i s'a recunoscut de însăși comitetul național, care în ședința dela 1 Februarie 1896 în unanimitate a decis ca să fie rechemat la redacția de unde dl Rațiu îl scosese; actul de rechemare, este înscris, de chiar dl Dr. I. Rațiu, și să se noteze: a această după ce „Tribuna“ aproape două luni de zile îl insultase și-l calomniase într'una!

Redactorul nostru „agent“, fiind-că păstrează cu amicii sei aceleași relațiuni pe care le-a încheiat de când e publicist, ear' trinitatea de mai sus... imaculată!

Cine o să creadă?

Și cine nu o să-și esplice, aflând toate acestea, de ce directorul actual al „Tribunei“ pentru a „zdrobi“ pe dl Dr. V. Lucaciu, s'a aliat cu Dredean Jenő? Cine nu o să înțeleagă de ce „Tribuna“ și „Telegraful Român“ se întâlnesc atât de des și de ce nu de mult însăși domni George Pop de Basești și Dr. T. Mihali fuseseră aspru dăscăliți în „Tribuna“.

Cine dintre admiratorii sei de odinioară nu o să-l regrete pe dl Dr. I. Rațiu vându-l înconjurat cu asemenea sfetnici?

Și cine nu-și va putea esplica împrejurările triste cari au produs în „Tribuna“ atâtea orgii publicistice? Cine nu se va întoarce scârbit când asemenea publicisti vor să ia rolul de vestale imaculate ale cauzei naționale?

Vai de nația românească, dacă asemenea oameni 'i-ar fi speranța, și vai de cauza cu astfel de... proptele!

NOUȚĂȚI

Arad, 8 Aprilie st. n. 1897.

Nou consilier intim. Prin autograf prealinat, baronului Weigelsperg Béla, șef de secție în ministerul imperial-regesc de comerț, 'i-s'a conferit titlul de consilier intim, fără taxă.

Foia noastră. Terminându-se azi foia pe care cu multă gentileță ni-a pus-o la dispoziție d-na Maria Băulescu, distinsa literată română, căreia ținem să-i mulțumim și la acest loc pentru valoroasa colaborare. — În numărul care va apărea Sâmbătă „Tribuna Poporului“ va începe publicarea tragediei „Hero și Leandro“ de Grilparzer.

științe, susțină el. Am văzut prestidigitatori indostani și japonezi care făceau lucruri mai miraculoase.

Această religie este foarte dușmană bisericăi catolice, de care se crede persecutată, spiritismul adevărat reprezintă totodată morală, religie, medicină și filosofie; adecă un remediu universal. N'am văzut, celebrându-se cununii spiritiste, însă există botezul și înmormântarea spiritistă. La înmormântări președintele rostește un discurs funebru la casa mortuară și altul la cimitir, pe catafalca se pune un postav albastru pe care sunt stele de argint, soarele și curcubeul și câteva inscripțiuni precum: A se naște, a muri, a renaște earăși a progresa continuă eată soarta noastră. Solidaritatea universală. Eată adevărata religie. Caritatea este singura izbăvire.

Spiritismul ține și la exorcism și are anumite forme și rugăciuni pentru depărtarea spiritelor rele de care este cuprins bolnavul.

Mai sunt și medici spiriștiști, care au pretențiunea să vindece, luând asupra lor suferințele bolnavului, pe rare apoi le lapadă.

Mai este și chiromanția spiritistă și fotografia spiritistă. În America mai cu samă acești șarlatani au loc de joc. Unul din aceștia cu numele Buguet încercă să im-

Traducerea, în versuri, e făcută de dl Constantin Berariu, unul din tinerii nostri literați deja cu bun nume.

Iubitorii literaturii vor primi, desigur, cu bucurie această știre.

„Hero și Leandro“ este nu numai cap de operă, dar' pentru noi Români mai are și o altă însemnătate și anume: în rolul „Hero“ s'a distins întâia oară d-soara Agata Bărsescu, vestita tragediană, care creând acest rol și jucându-l în mai multe capitale din statele Europei, a ajuns deodată între marile artiste ale veacului.

Cel mai nou cas de incompatibilitate a fost anunțat presidentului camerei prin scrisoare în contra deputatului Polgár Béla, președinte al „Societății pe acții pentru împrumutul de vagoane.“ — Deputatul Heljai Ferencz, voind să încunguiere asemenea pățanie, a abzis eri de postul său de membru într-o societate electrică.

Deputați mireni pentru sinodul arhidiecezan au fost aleși precum ni-se vestește în cercul Sibiu: Partenie Cosma, directorul „Albinei“ și I. A. de Preda, fiscal consistorial; în cercul Seliște: Dr. D. P. Barcianu (totalitatea voturilor) și Dr. L. de Lemeny; în cercul Albei Iulia: Mihail Cirlea, notar public și Dr. V. Bologa; în cercul Iliia: August A. Nicoară și Victor Tordășianu; în cercul Geoagiu: Petru Pipoș, jude de tablă r. în pensie și Ioan Moța redactor la „Revista Orăștiei“; în cercul Turda: Dr. P. Span și Simeon Pasca, notar; în cercul Târnava: Dr. Ioan Ivan, avocat și Dr. Nic Vecerdeș; în cercul Sighișoara: Dr. N. Olariu și I. B. Boiu, profesor în Brașov.

Logodiți. Dl Ioan Popovici din Valeapai s'a încredințat cu d-soara Cornelia Drăgălina din Caransebeș.

Dela Academia Română. Ieri Academia Română a avut ședința publică. S'au făcut următoarele comunicări:

Dl I. Kalinderu: August și literații.

Dl V. A. Urechia: Administrațiunea Țării-Românești între 1812—1818.

Dl Gr. Ștefănescu: Geologia și legenda.

Muncitori în contra Ovreilor. Casul s'a petrecut în Galiția, unde ovreii se simt mai acasă decât în multe alte locuri. Se serie din Lemberg, că între mai multe sute de muncitori, aplicați la lucrările drumului de fer și între întreprinzătorii ovrei, cari ti plătesc foarte rău, ti despoaie și-i lasă peritori de foame, s'a escat Dumineca trecută o adevărată bătaie, care numai prin intervențiunea gendarmeriei s'a putut aplana. A doua zi, Luni, însă ea s'a repetat și mai vehement.

porte și la Paris acest articol. Cătă-va vreme reuși foarte bine, reproducând aparințe spectrale pe care le vindea naivilor ca fotografii de suflete decedate ale prietenilor sau rudeniilor lor. Fie-care fotografie se vindea cu câte 20 de franci. A fost însă prins că fotografia persoane dintre asistenți. Poliția, care interveni ti aresta cu complicele seu Firman.

În lumea bună din Paris cel mai distins salon spiritist era, în anii din urmă, al decedatei ducese de Pomar Lady Caithness, pe care o regretă un mare cerc de amici și cunoștințe. Ducea era o adeptă înflăcărată a științei esoterice; impregiurul ei se grupau oculți, spiritiști taumaturgi și se redacta un jurnal Aurora. Ea însăși redacta o mulțime de articole despre acesta religie, de care era convinsă și care o făcea deplin fericită.

Avea un palat în avenue Wagram, consacrat reginei Maria Stuart, care era considerată ca un geniu stăpânitor al acestui locaș. Aici întrunia ducesa pe intimii sei aderenți și evocau spiritele distinse cu care se puneau în înțelegere. Maria Stuart era reprezentată în pictură și sculptură cu diferite episoade din viața ei sbuciumată.

Sunt vre-o șese ani decând fusei prezentat ducese pentru prima oară de un prieten al meu, el sărutându-i mâna-i zise:

Bieții muncitori au năvălit ca desperați asupra Ovreilor: Li-au spart uși și ferestri, li-au jăfuit prăvăliile și li-au nimicit toate obiectele de prin locuințe, ear' ovreii au fost siliți să se ascundă prin pivnițe dinaintea muncitorilor înfuriați. Prin intervențiunea autorităților, liniștea a fost din nou restabilită, însă în după ameața zilei bătaia a devenit și mai crâncenă: Muncitorii au năvălit cu toată furia asupra gendarmilor și, spărgându-le rândurile, amenințau cu moarte pe ovreii înșelători. Numai cu greu s'a putut face liniște, după-ce a sosit la tața locului miliția. Pagube mari și mai multe răniri grave au fost sfârșitul bătăilor, cari se pot încă continua.

Un soț sâlbatec și fără inimă. Messik Iános din comuna Bács-Feketehegy, de multă vreme în căertă cu nevasta, mai zilele trecute, după-ce o bătuse până la leșin, — a îngropat-o de vie. Casul atât de barbar, anunțat de vecini la poliție, a produs în sat mare senzație și compătimire pentru nenorocita femeie. Autoritățile au dispus desgroaparea ei, care, în urma chinurilor grozave, murise și era un cadavru cu totulul desfigurat. Bestialul soț a fost arestat la tribunalul din Szabadka.

Scandalul Panama din zi în zi aduce nou surprinderi. După o știre mai nouă din Paris, judele instructor Poittevin a pornit cercetări noue în contra a 12 deputați din cameră, cari sunt amestecați în odiosul scandal Panama.

Părechea Rigó earăși în Paris. Se știe, că nu demult vestitul țigan Rigó și aventuriera lui nevastă-princesă, voind să scape de neplăcuta „invitare“ a poliției din Paris, care doria să-i conturbe puțin în fericita lor convietuire, fugiseră împreună la Bruxella. Acum se scrie, că earăși s'au reîntors la Paris, unde un director al unui teatru 'i-a angajat să cânte pe scenă într'un cuplet anume scris pe seama lor. Această producțiune e cu mult dor așteptată din partea publicului parisian, setos pururea de scene picante.

Bibliografie. A eșit de sub tipar: „Acte și documente relative la Istoria Renașterii României“, publicate de Dimitrie A. Sturdza și C. Colescu-Vartic. Volumul VI. Partea II, cuprinzând: Divanul ad-hoc al Munteniei din 1857, și Comisiunea europeană din 1857-58. Prețul 10 lei. București, Institutul de Arte grafice Carol Göbl.

„Duceșă, te rog transmite reginei adanca mea închinăciune.“ Ea ti răspuse tot așa de serioasă: „Nu cred că o voi vedé nici azi, nici mâne, poimâne însă negreșit voi transmite complimentele d-tale“. Afară de conferințele spiritiste, se țineau la ducesa cele mai alese conferințe științifice, literare, istorice, reprezentațiuni teatrale, concerte și baluri elegante, unde nu se pomenia de spirite. Și ce era mai admirabil, că acest apostol nu încerca să convertească pe nimeni la credința ei; astfel că cu nobleța caracterului ei și cu farmecul de inteligență angaja pe ori-cine, ca să o respecteze.

Esistă în fie-care om un unghiu divin, un unghiu pe care nisuiam să-l umplem mereu cu adevăr sau cu amăgire. Iluziunile sunt poate cea mai scumpă și mai plăcută proprietate ce-o avem. Fericit acela, căruia ti sunt de ajutor, ca să facă o plăcută plimbare prin esistență! Acești teosofi au o credință, pe care n'o poate avé ori-cine; de altfel ei susțin, că ceea-ce pare să fie amăgire astăzi, poate va fi adevăr mâne, și se revoacă la istorie. Din parte-mi cred că nu se va adevéri; dar să-i lăsăm netulburăți în chimera lor.

Maria Băulescu.

Posta redacțiunii.

S. ph. Multe s.

X. Y. Câmpești. Va veni în numărul de mâne. Ne-a surprins indeosebi purtarea tinărului „radical“.

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea trimestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an fl. 10.—
Pe 1/2 an „ 5.—
Pe 1/4 an „ 2.50
Pe o lună „ 1.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 1 fl. 50 cr. pe an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“.

ULTIME ȘTIRI

Berlin, 8 Aprilie.

Reprezentanții din Constantinopol ai marilor puteri au primit instrucțiuni să discute și să caute a cădea de acord asupra unei persoane, care să fie numită, în mod provizor, guvernator militar în Creta. Aceasta din cauză că propunerea Austriei de a fi numit guvernator provizor amiralul italian Canevaro, a fost respinsă din partea Franciei.

Londra, 8 Aprilie.

În cercurile înalte se vorbește că în urma intervenției Țarului, regele Danemarcei s'a declarat dispus să primească rolul de president ales al unui juriu, care să se rostească asupra chestiei cretane.

București, 8 Aprilie.

Cabinetul Aurelian și-a dat demisia.

Atena, 8 Aprilie.

Sărbarea de ieri a proclamării independenței Greciei, a avut oare-care urmări.

Publicul imens care s'a adunat ieri și a cutrierat până noaptea târziu pe străzi, s'a adunat mâine la palatului și a cerut, ca regele să iasă la balcon și să vorbească. A trebuit să intervină miliția, care făcând mai multe șarje, a rănit 9 persoane; între poliști de asemenea au fost mai mulți înși răniți.

Consulul englez din Creta a dat proclamație, făcând populațiunii cunoscut, că insula va rămânea blocată până ce trupele grecești nu vor părăsi Creta.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirliann.

Lista prețurilor

HOTEL CENTRAL

RESTAURAȚIUNE DE PRIMUL RANG

NUMAI ACUM EDIFICATĂ ÎN STRADA PRINCIPALĂ A ORAȘULUI

Stațiune pentru tramvai. Lumină electrică. Telefon.

BAIE ÎN EDIFICIU

REFECTORIU ȘI CAFENEA

PREȚUL SALELOR		fl.
1	sală în curte	80—1.20
1	sală la stradă	1.50—2.—
1	salon la stradă	2.—3.—
1	pat separat	50
1	scalda	1.—

18] 9—10

Direcțiunea societății
 „RESTAURAȚIUNII CENTRALE“.

Juliu Derestyé

atelier central pentru modă de dame și domni în Arad.

16, Piața libertății, 16.

ear' filiala acestuia în piața *Andrássy 18*, față în față cu Hotel Central.

Recomandă pentru sezonul de primăvară și de vară toate novitățile.

Mare colecțiune de pânuri pentru moda de dame colorite, dimpreună cu toate podoabele și cele aparținătoare.

Magazin bogat de umbrele din cele mai moderne, crețe și netede.

Chiffonuri de ale lui Schroll și pânze de ale lui Siegl și deposit mare de haine de pat și pânzături de masă. Sefruri de plisse, cretonuri de ale lui Cosmanos, bune de spălat, dela 18 până la 40 cr. Tivuturi și toate cele trebuincioase pentru croitorie.

Recomand cu toată căldura atelierul de confecțiuni de dame întemeiat în anul 1884 ce se bucură de cel mai bun renume și stă sub conducerea personală a soției mele. Un facon de toaletă 6—9 fl. și toate confecționările referitoare la acest resort se primesc spre lucrare în prăvălie (dughean), precum și atelierul meu de confecțiuni, care se găsește în casa mea proprie din *strada Morarilor de jos Nr. 8*. Pentru cea mai bună croire luăm răspunderea.

Prețurile vor fi cele mai moderate.

Tot la mine se găsește și un mare magazin de Reverende negre din lână curată pentru preoți gr.-or., a 2 fl., 2 fl. 50 cr., 3 fl. și 4 fl. de soiul cel mai greu, din care pentru o reverendă sunt de ajuns 4 m. dimpreună cu toate cele trebuincioase.

Confecționarea unei reverende de calitate cea mai grea nu costă mai mult de 20—25 fl. și 30 fl. Primim toată răspunderea pentru buna conf.

Brâne preoțești roșii sau vinete fl. 5—6 50 cr. și negre fl. 3. Pra-pori pentru biserici, răpizi, odăjdii, stichare se pot comanda în bogatul meu deposit.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprigin, semnez cu toată stima

Juliu Derestyé.

(40) 2—

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Arhiducele Iosif Nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1,000.000. Circulația anuală fl. 15,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interes fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

37— [4]

Direcțiunea institutului.

Färber Lajos și frații

„LA URSUL NEGRU“ în Arad, colțul Hunyadi și szabadság tér.

BĂCĂNIE

Vinde en gros și en detail (în mare și cu mărunțișul).

Recomandă:

tot felul de ape minerale de beut pe întreg sezonul, în sticle umplute din anul aceste, dela cele mai renumite izvoare de cură.

Cele mai proaspete și bune semințe precum: trifoiu, lufernă, napi, de straturi, flori și diferite plantațiuni pentru îngrădit, etc. etc.

Văpseli pentru zugrăvi și pentru vărui, colori în toate nuanțele, pentru văpsit padimente, ceară albă și galbenă pentru parchete.

CAFEA, ZACHĂR, UREZ, etc. etc.

Vinuri: alb și roșu, Cogniac, malaga, cheri și maderă.

Afară de acestea sunt în plăcuta pozițiune a servi p. t. public cu cele mai gustuoase articole ce se țin de băcănie.

Dispon și de magazia fabricii de gips ce-l dau cu cele mai moderate prețuri.

(31) 5—10

Comandele ce se fac din provincă, se execută prompt și cu multă în grijire, embalagiu nu se socoteste.